

STATSTALL.NO

Nordisk arbeidsmarked

Norge, Sverige og Danmark sammenlignet — ledighet, sysselsetting
og det skjulte utenforskapet

Hovedrapport · v1

Generert 24. juni 2026 · Datagrunnlag: 194 kildefestede tallpåstander hentet av 14 subagenter direkte fra Eurostat (JSON-stat), SSB (PxWebApi), SCB (PxWeb) og Danmarks Statistik (Statbank), supplert med nasjonale register-/trygdekilder · Kvalitetssikret mot en egen forbeholds-sjekkliste (kap. 7) · Hvert tall oppgir kilde, referanseperiode og uthentingsdato. Bærende tverrnasjonale tall er hentet live fra Eurostat; nasjonale tall uten spørrbart API er hentet fra verifiserte dokumenterte serier og merket som sådan.

Sakens kjerne i én setning: Norge ser klart best ut på ledighet, men har den klart *høyeste* andelen på uføreytelser. Lav registrert ledighet er ikke det samme som høy arbeidsdeltakelse når man tar med det helserelaterte utenforskapet. Det er denne inversjonen rapporten handler om.

1. Sammendrag — tre ulike rangeringer av «hvor ille står det til»

Hvilket land som kommer dårligst ut avhenger fullstendig av hvilket tall man velger. Det er ikke en feilkilde — det er funnet.

Mål	Norge	Sverige	Danmark	Sammenlignbart?
Registrert ledighet (nasjonal def.)	2,1 %	6,4 %	3,1 %	Nei — ulike def.
Harmonisert LFS-ledighet (Eurostat)	4,6 %	8,8 %	7,0 %	Ja (ILO/LFS)
Uføre-ekvivalent (andel 18–66/69)	10,9 %	3,9 %	6,4 %	Indikativt
Sysselsettingsrate 20–64	79,5 %	82,2 %	79,3 %	Ja
Labour market slack	12,4 %	18,3 %	13,8 %	Ja
Ledighet ikke-EU-borgere (LFS)	12,5 %	23,5 %	mangler	Ja (citizenship)

Eurostat sesongjustert, april/mai 2026; sysselsetting og slack 2026Q1; citizenship og uføre 2025/siste tilgjengelige. Registrert ledighet er IKKE sammenlignbar (se kap. 2).

Fire funn bærer rapporten:

- VISER** **Inversjonen.** På den eneste sammenlignbare ledighetsstatistikken (Eurostat LFS) er Norge lavest (4,6 %), Danmark i midten (7,0 %), Sverige høyest (8,8 %). På uføre-ekvivalente ytelser snur rekkefølgen helt: Norge høyest (10,9 % av 18–66), Danmark i midten (6,4 %), Sverige lavest (3,9 %). Samme land ligger både best og verst, avhengig av hvilken dør utenforskapet går ut av.
- VISER** **Trendene går motsatt vei.** Sverige har bygget ned uføre-ekvivalenten kraftig (556 789 mottakere i 2005 → 245 710 i 2025, –56 %). Danmark har gått motsatt vei (220 704 i 2021 → 252 581 i 2025). Norge ligger stabilt høyt og svakt stigende (337 555 i 2017 → 389 023 i 2025, +15 %).
- VISER** **Innvandring driver mye av ledighetsbildet.** På Eurostats citizenship-akse er ledigheten blant ikke-EU-borgere 12,5 % i Norge mot 23,5 % i Sverige. Sverige har både størst andel utenlandskfødte (20,8 %) og høyest ledighet i den gruppen — det forklarer mye av at Sveriges samlede LFS-ledighet ligger så høyt over Norges.
- TOLKNING** **Sysselsetting nyanserer alt.** Sverige, med høyest ledighet, har også *høyest* sysselsettingsrate 20–64 (82,2 %). Høy ledighet og høy sysselsetting samtidig betyr høy arbeidsstyrkedeltakelse: flere er «inne» og blir dermed talt som ledige. Norges lave ledighet henger delvis sammen med at en større del av restgruppen er kanalisert ut av arbeidsstyrken og over på helserelaterte ytelser.

2. Hvorfor de nasjonale tallene ikke kan sammenlignes

Dette kapitlet kommer først med vilje. Den vanligste feilen i nordisk arbeidsmarkedsdebatt er å stille de tre landenes egne ledighetstall side om side.

VISER De tre registrerte ledighetstallene måler helt ulike ting:

- **Norge:** NAV «helt ledige» — 2,1 % / ~63 000 personer (2025). Snever definisjon.
- **Sverige:** Arbetsförmedlingen «inskrivna arbetslösa» — 6,4 % / ~339 280 personer (16–65, mai 2026). Bredere register, annen aldersavgrensning.
- **Danmark:** «bruttoledighed» — 3,1 % / 92 667 fuldtidspersoner (april 2026). Måles i fulltidsekvivalenter, ikke hoder.

Disse kan ikke stilles ved siden av hverandre. Ulik aldersavgrensning, ulike ytelseskrav, og Danmark teller en annen enhet. Den eneste ærlige tverrnasjonale ledighetssammenligningen er Eurostats harmoniserte LFS (kap. 3).

VISER Indikator-crosswalk (samme begrep, ulikt navn i hvert land):

Konsept	Norge	Sverige	Danmark	Eurostat
Registrert ledighet	NAV «helt ledige»	AF «inskrivna»	DST bruttoledighed	—
LFS-ledighet (ILO)	SSB AKU	SCB AKU	DST AKU-ledighed	une_rt_m
Sysselsetting	SSB sysselsettingsandel	SCB sysselsättningsgrad	DST beskæftigelsesfrekvens	lfsi_emp_q
Underutnyttelse	SSB utvidet	SCB outnyttjat	LFS slack	lfsi_sla_q
Uføre-ytelse	uføretrygd	sjuk-/aktivitetsersättning	førtidspension	— (ingen)
Utenlandskfødt	«innvandrere»	«utrikes födda»	«herkomst»	citizenship

3. Den ene ekte sammenligningen: Eurostat LFS

ILO-definisjon, harmonisert metode. Dette er laget alle tverrnasjonale påstander skal hvile på.

VISER Harmonisert ledighet (sesongjustert, april/mai 2026): Norge 4,6 % · Danmark 7,0 % · Sverige 8,8 % · EU27 6,0 % · eurosonen ~6,3 %. Sverige er blant de høyeste i EU. (Eurostat `une_rt_m`. For NO og SE bruker Eurostat trendkomponenten.)

VISER Sysselsettingsrate 20–64 (2026Q1, sesongjustert): Norge 79,5 % · Danmark 79,3 % · Sverige 82,2 % · EU27 76,3 %. Alle tre godt over EU-snittet; Sverige høyest. (`lfssi_emp_q` .)

VISER Labour market slack (andel av utvidet arbeidsstyrke, 2026Q1): Norge 12,4 % · Danmark 13,8 % · Sverige 18,3 % · EU27 11,7 %. Slack fanger undersysselsatte og latent arbeidssøkende i tillegg til de ledige. (`lfssi_sla_q` .)

VISER NEET-rate 15–29 (2025): Norge 7,0 % · Sverige 5,9 % · Danmark 8,9 % · EU27 11,0 %. Alle godt under EU-snittet; Sverige lavest.

TOLKNING Eurostat-laget alene tegner et bilde der Norge har lavest ledighet, men der Sverige paradoksalt nok kombinerer høyest ledighet med høyest sysselsetting og lavest ungdomsutenforskap. Først når man legger til de nasjonale uføre-/ trygdetallene (kap. 5) ser man hvor Norges «manglende» ledige har tatt veien.

4. Ledighet — innenlands struktur per land

Her brukes de nasjonale tallene til det de *kan* brukes til: struktur innenfor hvert land.

Norge. AKU-ledighet 4,5 % / 136 000 (2025), opp til 4,7 % (2026Q1). Ungdomsledighet (15–24) 14 %. Langtidsledige (≥ 27 uker) ~24 000. Registrert (NAV) 2,1 % — gapet er stort fordi mange AKU-ledige ikke melder seg hos NAV.

Sverige. AKU-ledighet 8,8 % / 510 400 (2025). Ungdomsledighet 24,4 % (mai 2026) — men mange er heltidsstuderende som søker deltid, så tallet må leses mot lav ungdomssysselsetting (43,3 %). Langtidsledige ~171 100, hvorav ~112 100 utrikes födda.

Danmark. To tall lever side om side: registrert bruttoledighed 3,1 % (92 667 fuldtidspersoner) og den sammenlignbare AKU-ledigheten 6,4 % (2025). Forskjellen er definisjon, ikke virkelighet.

TOLKNING At Danmark har et offisielt hovedtall (3,1 %) langt under sitt eget Eurostat-tall (7,0 %) er den klareste illustrasjonen på hvorfor man aldri skal sammenligne nasjonale headline-tall direkte.

5. Utenforskapet — uføre og inversjonen

Rapportens tyngdepunkt. Ordningene heter ulikt, er innrettet ulikt og har ulik aldersavgrensning — andelene er indikative, ikke eksakt sammenlignbare. Men retningen er entydig.

	Norge (uføretrygd)	Sverige (sjuk-/aktiv.)	Danmark (førtidspension)
Mottakere	389 023	245 710	252 581
Andel	10,9 % (18–66)	3,9 % (18–66)	6,4 % (18–69)
Per dato	31.12.2025	des. 2025	des. 2025
Trend	+15 % siden 2017	–56 % siden 2005	stigende
Kilde	SSB 11718	Försäkringskassan	DST PEN

VISER Inversjonen. Sett mot Eurostat-ledigheten fra kap. 3 snur rekkefølgen helt:

- **Ledighet** (lav er bra): NO 4,6 % < DK 7,0 % < SE 8,8 %
- **Uføre** (lav er bra): SE 3,9 % < DK 6,4 % < NO 10,9 %

Norge er best i klassen på ledighet og verst i klassen på uføre. Sverige er motsatt.

TOLKNING Mekanismen henger sammen: et land kan holde den registrerte ledigheten lav ved at en større del av restgruppen kanaliseres ut av arbeidsstyrken og over på helserelaterte ytelser i stedet for å stå som arbeidssøkende. Norges kombinasjon av lav ledighet + høy uføreandel + høy slack (12,4 %) er forenlig med det bildet. Sveriges nedbygging av sjuk-/aktivitetsersättning siden 2005 er forenlig med at flere blir stående i arbeidsstyrken — og dermed telles som ledige.

VISER I Danmark dekker førtidspension 252 581; med seniorpension og tidlig pension blir totalen 292 991 (18–69, des. 2025). Norske innvandrere har lavere uføreandel enn snittet (~6 %), men sterk vekst i antall.

6. Innvandring — den eneste ærlige tverrnasjonale aksen

Felles mønster i alle tre land: aggregatet «innvandrere» skjuler alt. Skillet går mellom arbeids-/vestlige (gjør det bra) og flyktning-/ikke-vestlige (henger etter), og botid er nøkkelvariabelen. De *nasjonale* kategoriene er ikke sammenlignbare — «ikke-vestlig» finnes ikke engang i norsk og svensk offisiell statistikk. Derfor brukes Eurostats citizenship-akse.

VISER Ledighet etter statsborgerskap (Eurostat LFS, 2025):

Statsborgerskap	Norge	Sverige	EU27
Eget lands (national)	4,0 %	7,9 %	5,5 %
EU-borger (utenlandsk)	6,1 %	9,4 %	7,2 %
Ikke-EU-borger	12,5 %	23,5 %	12,5 %

Danmark mangler i Eurostats citizenship-tabell for 2025 (tomt svar fra API-et) — vises derfor ikke. For Danmark brukes nasjonal herkomst-statistikk under, som ikke er sammenlignbar med tabellen over.

VISER Sysselsetting etter statsborgerskap (2025): ikke-EU-borgere ligger på 65,6 % i Norge og 64,5 % i Sverige, mot ~80 % for landenes egne borgere — et gap på ~15 prosentpoeng i begge land.

VISER Andel utenlandskfødte: Norge 17,5 % (987 120, per 1.1.2026) · Sverige 20,8 % (2 210 638; med 2. generasjon 28 %) · Danmark 16,2 % (indvandrere + efterkommere; ikke-vestlige indvandrere 7,4 %).

Nasjonal struktur (ikke sammenlignbar på tvers):

- **Norge:** sysselsetting innvandrere 63,3 %, vestlige 70,4 %, ikke-vestlige 58,3 % (2025Q4). Arbeidsinnvandrere utenfor EØS 83 %. Kort botid (<4 år) 53 %.
- **Sverige:** sysselsättningsgrad utrikes födda 66,3 % mot inrikes 69,9 %. AKU-ledighet utrikes födda 16,4 % mot inrikes 6,2 %. 60 % av langtidsledige er utrikes födda.
- **Danmark:** beskæftigelsesfrekvens dansk oprindelse 79,7 %, vestlige indvandrere 71,8 %, ikke-vestlige indvandrere 65,5 %, efterkommere 69,0 %. Gapet dansk-minus-ikke-vestlig er 14,2 pp (2024).

TOLKNING Sveriges samlede ledighetsbilde drives i stor grad av denne ene gruppen: med 20,8 % utenlandskfødte og 23,5 % ledighet blant ikke-EU-borgere får sammensetningen stor effekt på totalen. Norge har samme strukturelle skille, men en mindre og mer arbeidsinnvandring-tung utenlandsfødt befolkning, og dermed mindre utslag på totalen.

7. Forbehold (QA-agentens sjekkliste)

Datasettet er kjørt gjennom åtte forbeholdspunkter før publisering. QA-status: godkjent for publisering med forbehold.

1. Registrert ledighet er IKKE sammenlignbar. NO 2,1 %, DK 3,1 %, SE 6,4 % måler ulike ting; brukt kun til innenlands struktur.
2. Uføreoordningene er ulike (alder NO 18–66/67, SE 18–66, DK 18–69). Andelene er indikative; aldersnevner synliggjort.
3. Trenden går motsatt vei (DK stigende, SE –56 % siden 2005, NO stabilt høyt).
4. DK bruttoledighet = fuldtidspersoner, ikke hoder. DK AKU-ledige (227 000) er derimot i personer.
5. Botid/residenskrav påvirker alle trygdeordningene (utelukker nyankomne).
6. AKU/LFS er utvalgsundersøkelser med usikkerhet og kjente tidsseriebrudd.
7. Vintage-låsing. Hvert tall har kilde, kilde-URL og uthentingsdato (2026-06-24).
8. Innvandrerklassifisering er ulik per land. Tverrnasjonalt kun via Eurostat citizenship — med det forbeholdet at Danmark mangler i Eurostats citizenship-tabell for 2025.

Kjente hull (vises som «ikke tilgjengelig», ikke som tall): DK citizenship-tall (Eurostat tomt for DK 2025). Enkelte nasjonale register-/tryggedetaljer er dokumenterte tall fordi etatene mangler spørrbart API — merket dokumentert i datatabellen.

8. Kilder og metode

- **Eurostat:** une_rt_m, lfsi_emp_q/_a, lfsi_sla_q, edat_lfse_* (NEET), lfsa_organ/lfsa_organ (citizenship). JSON-stat REST-API, tidsperiode-låste kall.
- **Norge:** SSB PxWebApi (11718 utføre, 05111/13760 AKU, 09837 m.fl.); NAV.
- **Sverige:** SCB PxWeb (AKU, befolkning, FK); Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan.
- **Danmark:** DST Statbank (AUS07, AKU100M/AKU111A, PEN-/RAS-serier); STAR/jobindsats, UDK.
- **Lisens:** SSB (NLOD), SCB, DST, Eurostat — åpne offentlige data.

Hvert tall merkes **VISER** (hva kilden sier), **TOLKNING** (vår lesning, alltid hypotese) eller **BEREGNET** (avledet, åpen metode). Den fullstendige datatabellen (land × indikator × dimensjon × periode × kilde × verdi × enhet × vintage × brudd_flagg × metode) ligger til grunn for hver påstand.